

**MEĐUNARODNA ZNANSTVENO-STRUČNA
KONFERENCIJA
„UČINKOVITA PREVENCIJA U ZAJEDNICI:
PARTNERSTVO ZNANOSTI I PRAKSE“**

Pula, 19. i 20. rujna 2013.

O MODELU ZAJEDNICE KOJE BRINU

Prof.dr.sc. Josipa Bašić

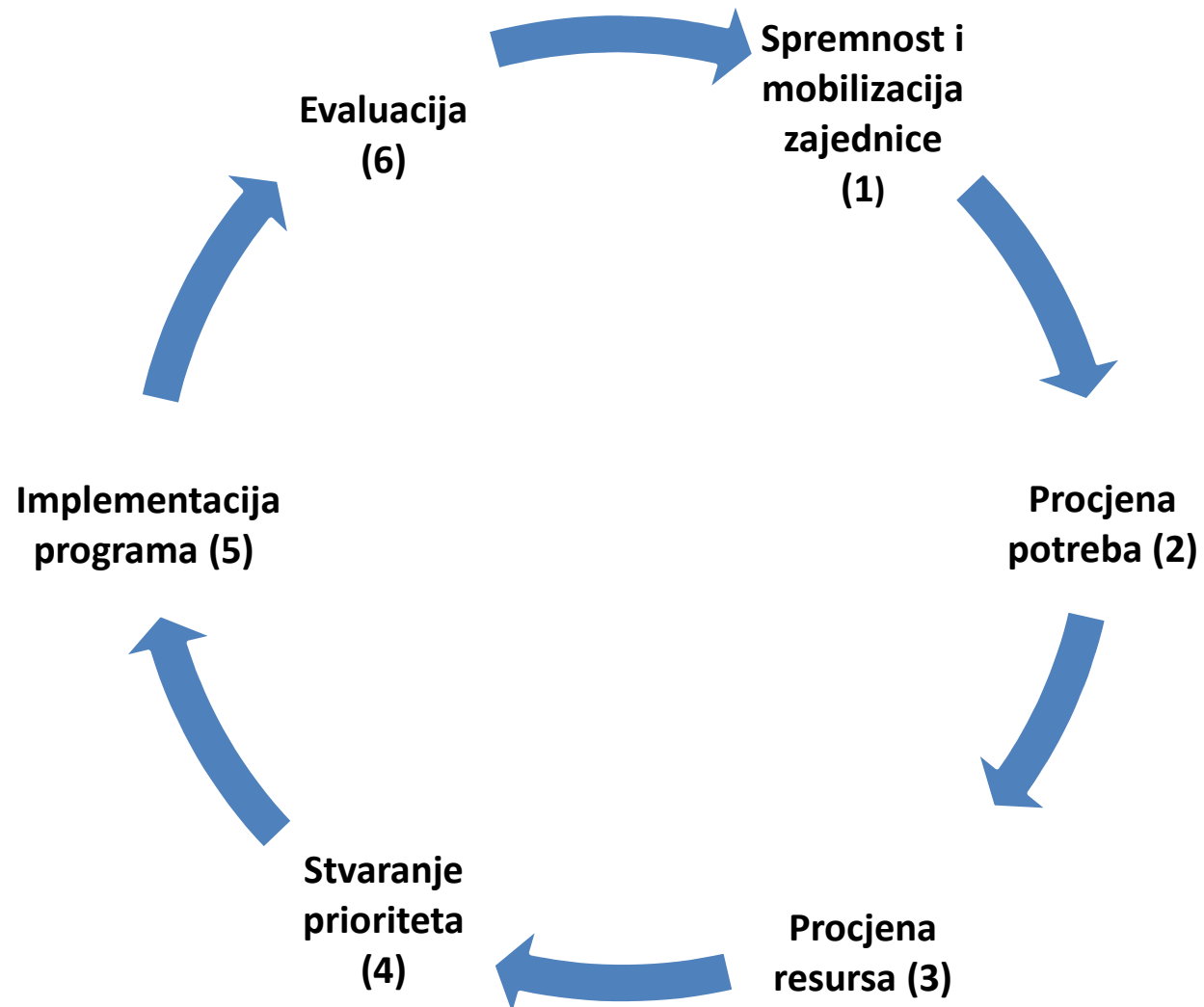

ZKB (CtC) Model

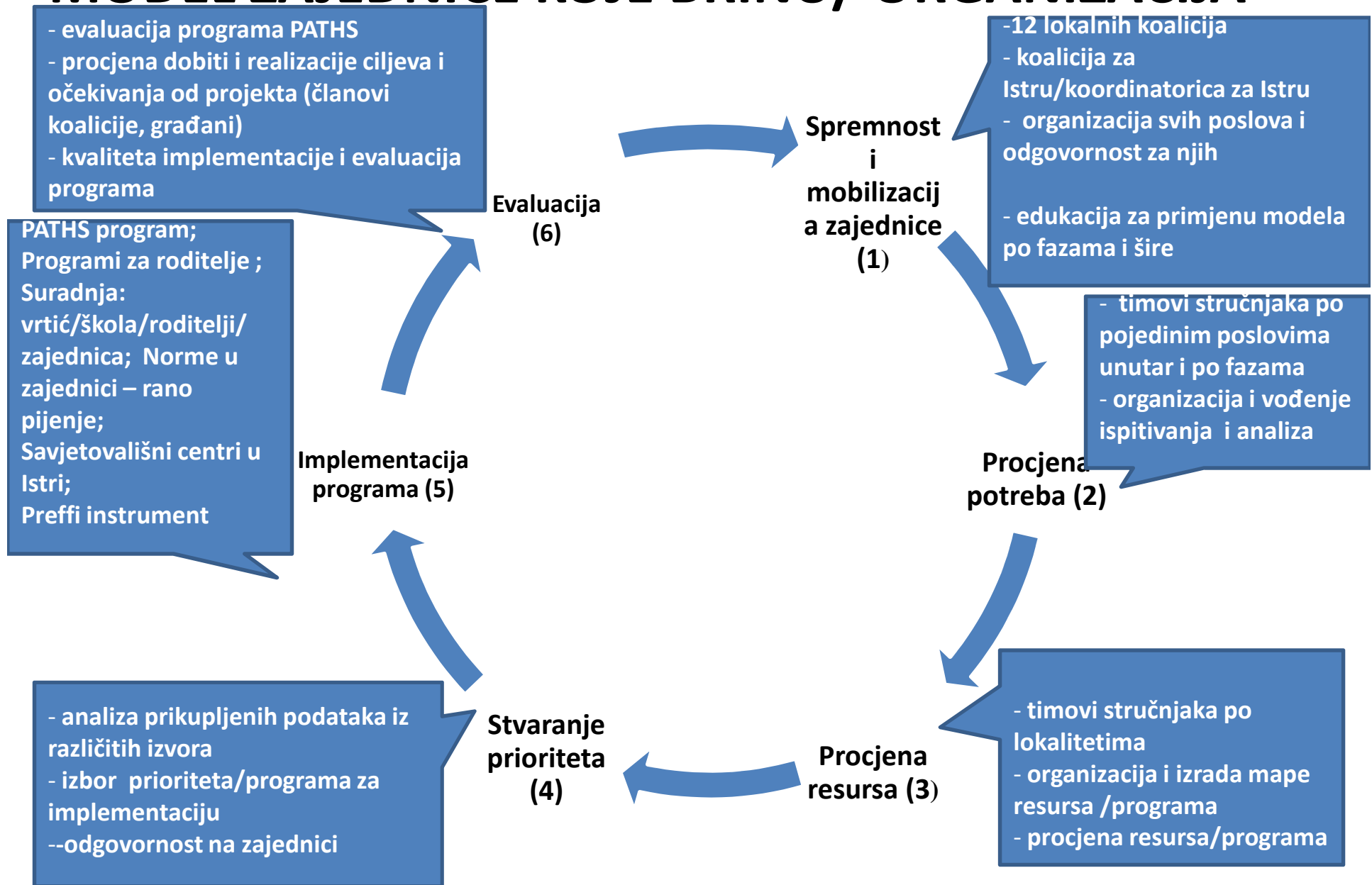
utemeljen na dokazima učinkovitosti

- **Social Development Research Group, Sveučilište Washington, SAD**
(autori Hawkins i Catalano - Arthur, Ostrele, Haggerty, ...)
  - Implementiran **u svijetu** – Australija, Columbia, Indija, ...
- Implementiran **u Europi**: Cipar, Hrvatska, Nizozemska, Njemačka, Velika Britanija, ...

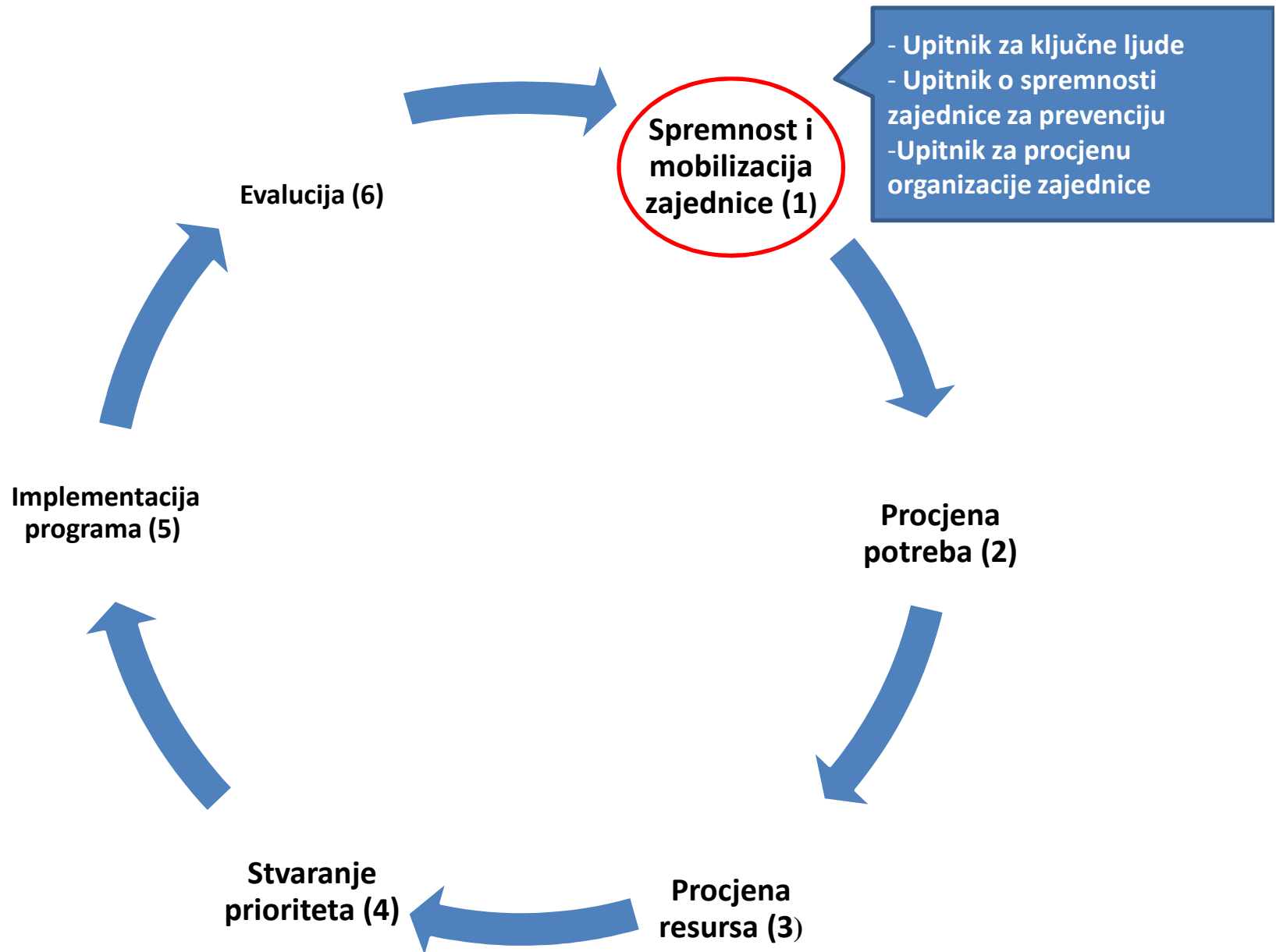
Model – Zajednice koje brinu/ ZKB

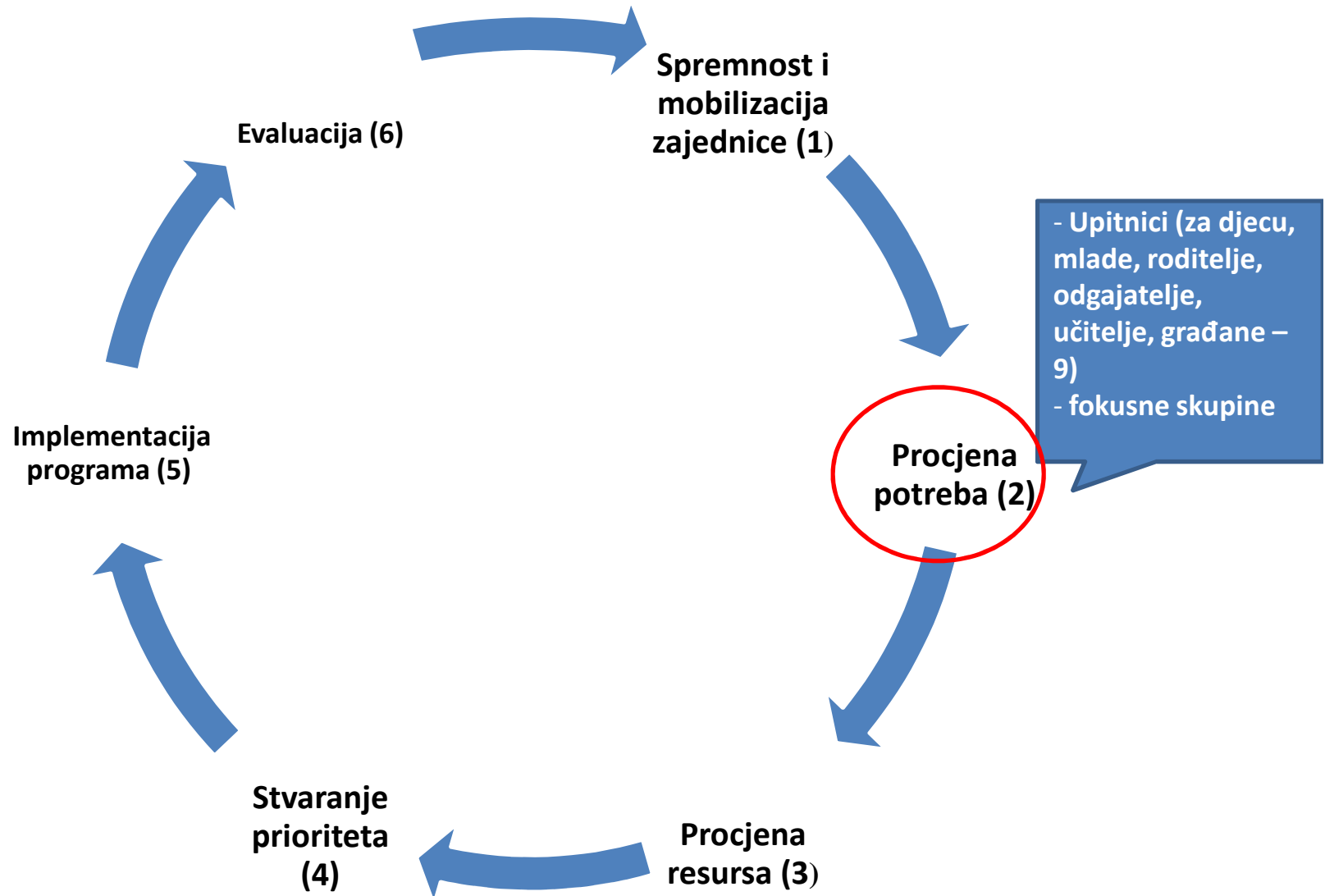
MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ ORGANIZACIJA

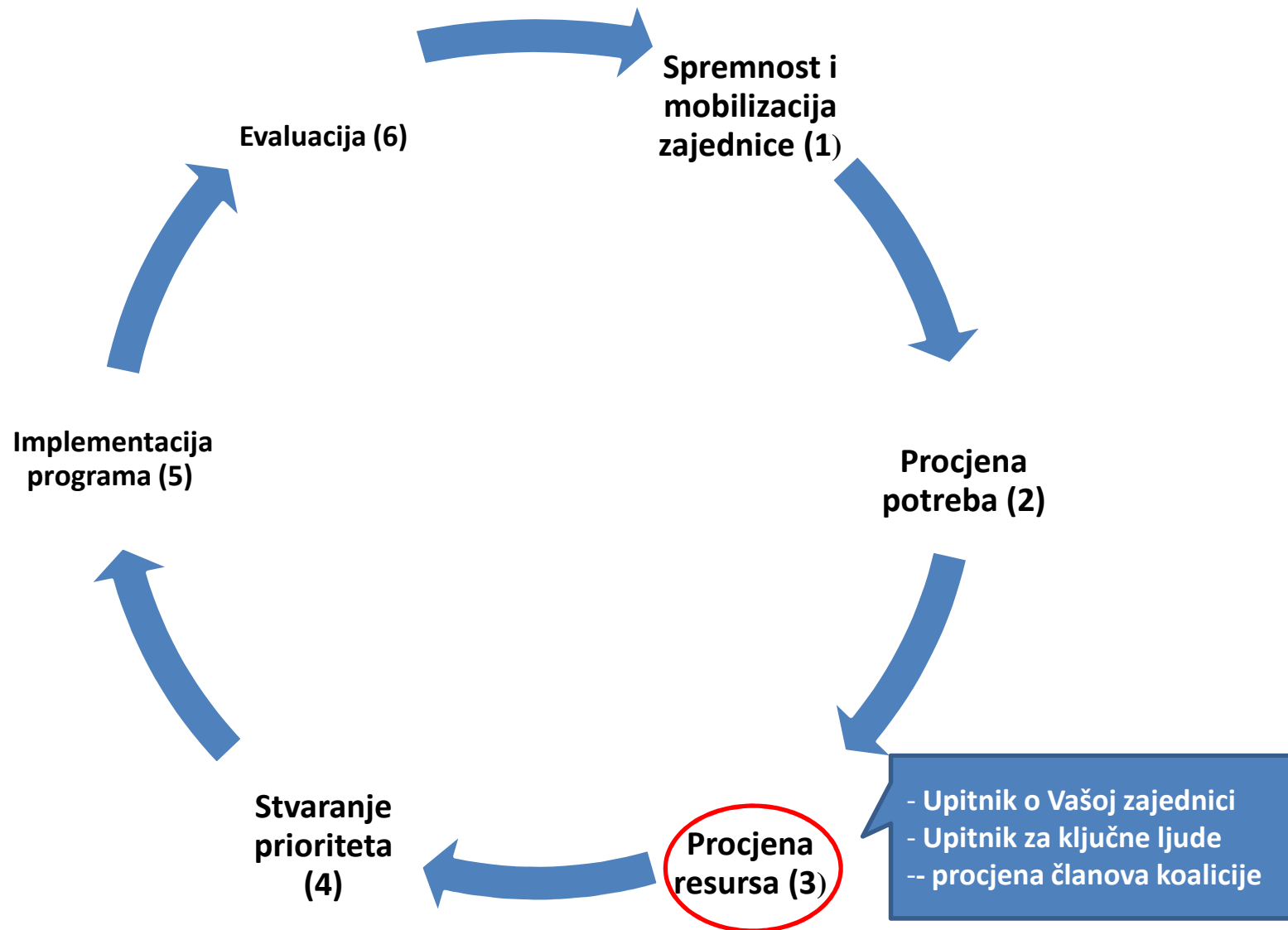
MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ALATI

MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ ALATI

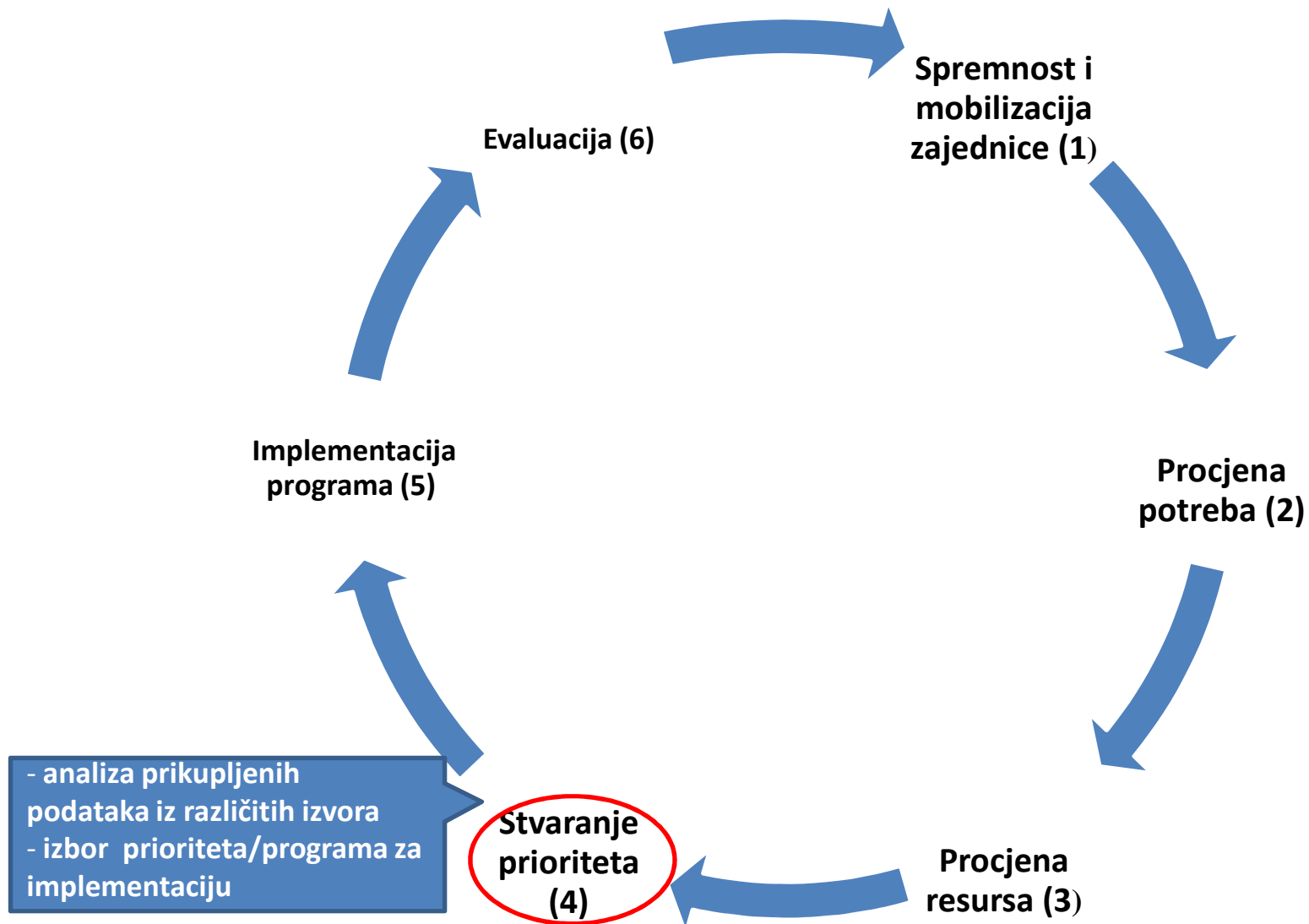

MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ ALATI

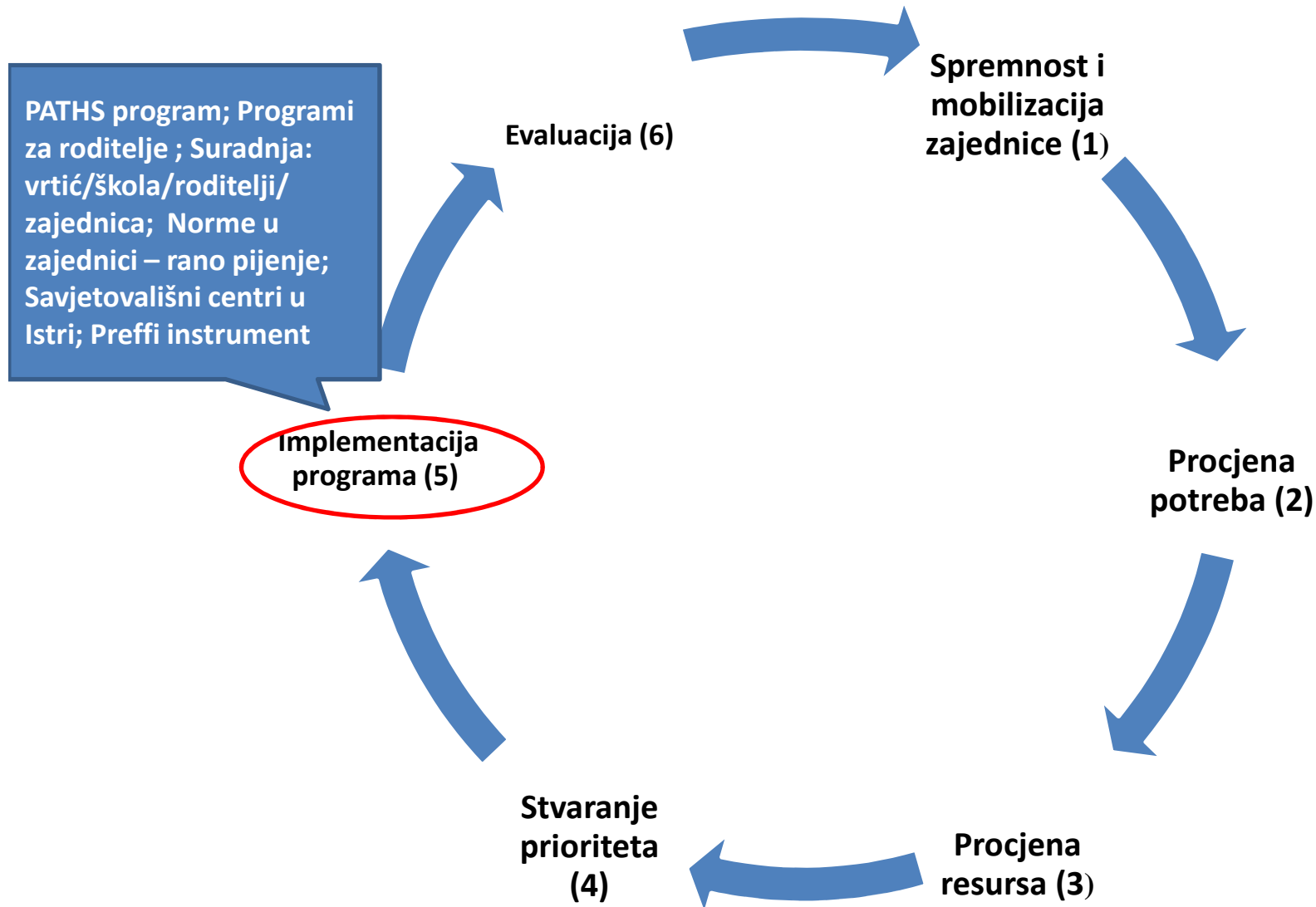

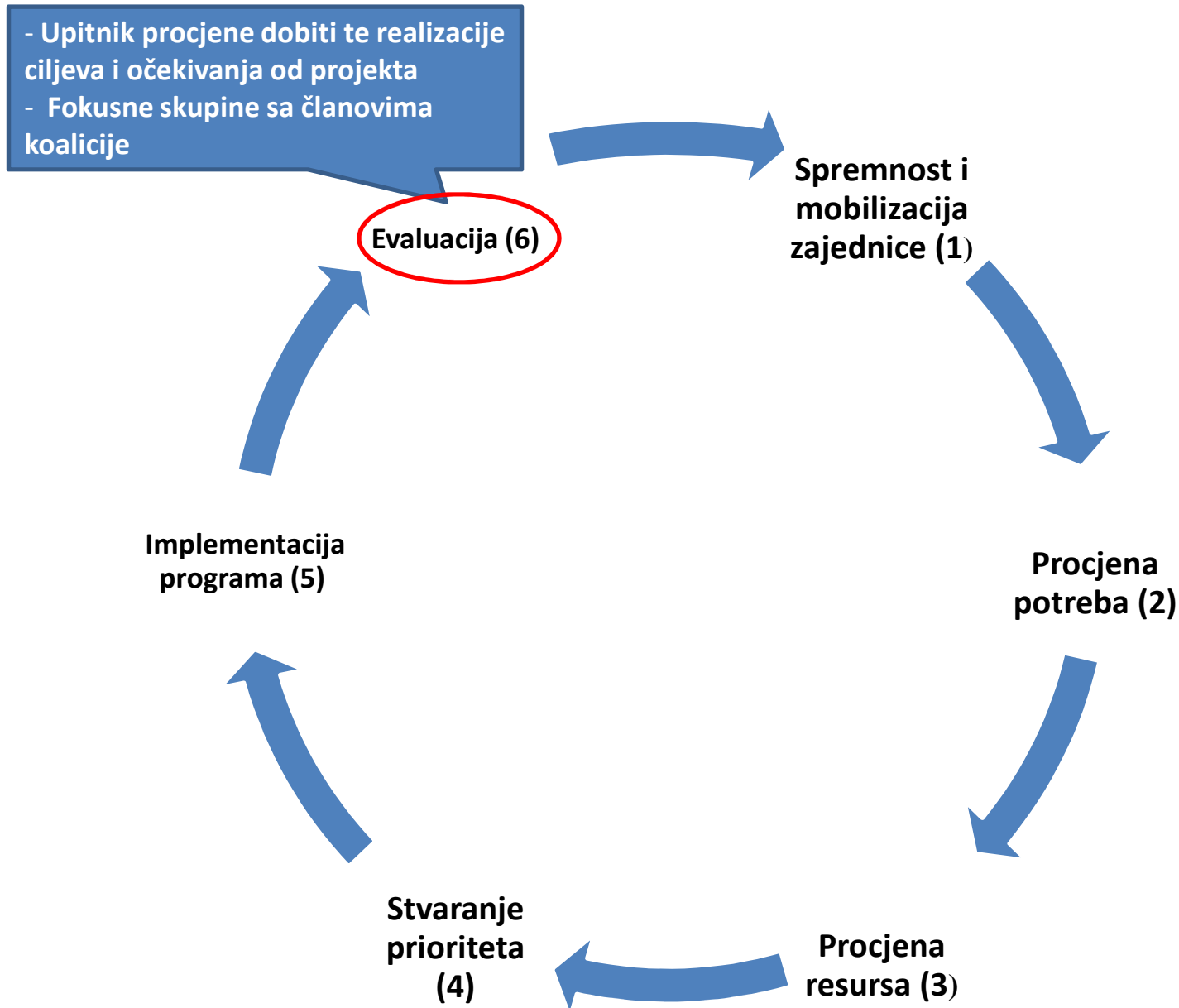
MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ ALATI

MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ ALATI

MODEL ZAJEDNICE KOJE BRINU/ALATI

Uvjeti za uspješnost modela

Svaka faza – utemeljena na unaprijed opisanim i na znanosti utemeljenim procedurama/alatima

Svaka zajednica procjenjuje svoje potrebe i prioritete te ih smatra svojim problemima i rješenjima

Programi moraju biti kvalitetno implementirani i evaluirani – imati dokaze učinkovitosti

Model se evaluira na osnovi pokazatelja/razlika početnog stanja/potreba i evidentiranog završnog stanja/potreba

Izazovi za Zajednice koje brinu u Hrvatskoj

- učinkovita koalicija i politička volja lokalnih zajednica
- instrumenti/alati za sve faze modela “lako” upotrebljivi u praksi
- kvalitetna implementacija i programa i svih faza modela kao i modela u cjelini
- evaluacija programa (jer ih mi još nemamo i trebamo ih stvarati – prioritet) odnosno ZKB modela

Povezanost znanosti i prakse

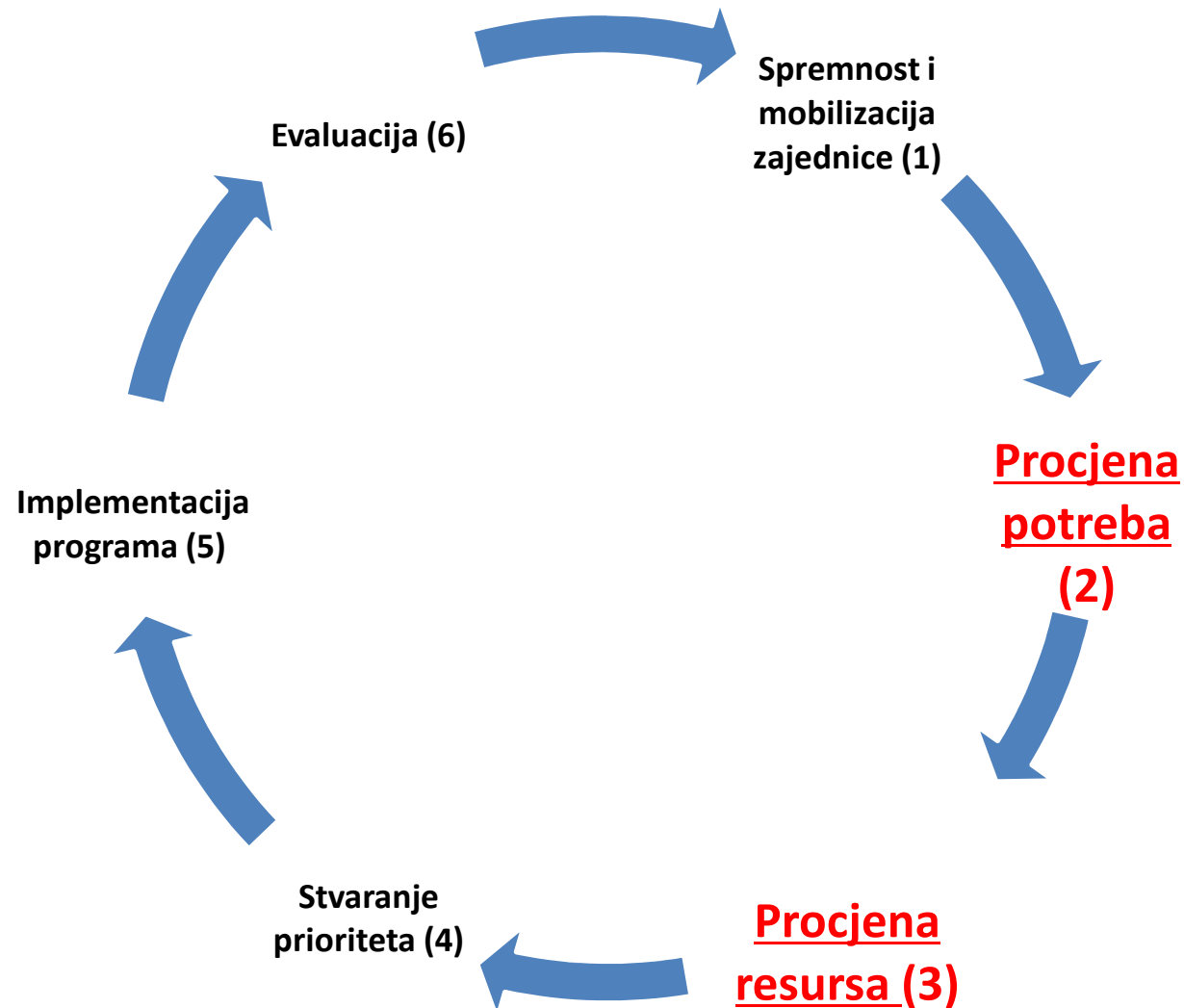
- omogućiti brži i kvalitetniji protok znanja od znanosti u praksu i obrnuto

PROCJENA POTREBA I RESURSA

Prof.dr.sc. Josipa Bašić

Model – Zajednice koje brinu

Procjena potreba

- **set procedura** kojima se identificira i opisuje **sadašnje i željeno stanje** u specifičnom kontekstu
- **razlika između onoga “što je” i ili sadašnjeg stanja te “onoga što bi trebalo biti”** ili krajnjeg željenog stanja, budućeg stanja ili preduvjeta (što bi trebalo biti)
- *zaključak* koji je **posljedica istraživanja** sadašnjeg stanja i kompariranja toga s vizijom budućeg (boljeg) stanja ili uvjeta
- **predikciji da neka grupa ljudi ima potrebe koje nisu zadovoljene ili nisu riješene adekvatno**
- **ispitati prirodu i čimbenike** te postaviti set prioriteta za buduće akcije
- procjena potreba je **proces određivanja i stavljanja u prioritete potrebe zajednice**

Procjena potreba (2)

- utvrđuje se **priroda i veličina određenog ili određenih problema** na koje se odgovara učinkovitim preventivnim intervencijama
- osiguravamo da su **aktivnosti koje ćemo poduzeti u skladu s potrebama korisnika**
- “**sliku**” o zajednici i njenim stanovnicima treba “**vratiti**” **stanovnicima neke zajednice**
- prepoznate probleme zajednica mora **prihvatiti kao svoje** - očekivati dogovoreni i učinkoviti način njihovog rješavanja
- **planiranje preventivnih programa** zahtjeva **procjenu rasprostranjenosti i prirode problema (VAŽNO** za stručnjake, ključne ljude, građane, roditelje, učitelje ,...)

Tehnike procjena potreba

1. **Prikupljanje postojećih podataka** (jednostavna tehnika, problema puno; podaci se prikupljaju iz postojećih statističkih podataka različitih resora)
2. **Ispitivanje stavova** (ispitivanje stavova i ponašanja građana pomoću upitnika, intervjua, telefonske ankete, ... izabrani uzorci populacije neke zajednice)
3. **Ispitivanje ključnih informatora** (izdvojeni ključni ljudi, važni za područje koje se ispituje ili oni koji za određenu zajednicu donose i realiziraju važne odluke)

Tehnike procjena potreba

4. **Otvoriti javne forume** (ulaz velikog broja ljudi, javni sastanci na kojima se raspravlja o potrebama zajednice, prioritetima i perspektivama rješavanja istih)
5. **Organizirati razgovore u fokusnim skupinama** (prikupljanje detaljnijih informacija o određenoj temi, sve prisutniji način procjena potreba, jednostavnost izvedbe, ekonomičnost, iskreniji i složeniji odgovori, detaljnija pojašnjenja, potrebna edukacija za provođenje)

Procjena potreba u projektu ZKB

- **Postojeći statistički izvori** – sustavi u kojima su djeca i mladi, u kojima se prate čimbenici važni za procjenu rizičnih i zaštitnih čimbenika dječjeg razvoja (individualno, kontekstualno)
- **Istraživanje** (primjena različitih upitnika – procjena ponašanja te rizičnih i zaštitnih čimbenika : upitnik o ponašanju predškolske djece, upitnik za djecu i mlade, upitnik za mlade, upitnik za odgajatelje, upitnik za učitelje, upitnik o kvaliteti škole, upitnik za roditelje, upitnik o zajednici, upitnik za ključne ljude, ... **CTC upitnik za djecu i mlade – više od 2.800 ispitanika**)
- **Fokusne skupine** (**15 fokusnih skupina**, svi lokaliteti, **107 članova zajednica**: mladi, studenti, građani, umirovljenici, vijećnici, specijalisti školske medicine, djelatnici CZSS, prosvjetni djelatnici, župnici, predstavnici udruga, gospodarstvenici, psiholog, ravnatelj vrtića)

Procjena potreba u projektu ZKB

Razgovor s Danijelom Lazarić Zec
(iskustvo u procjenjivanju potreba)

- prednosti ...
- nedostaci ...
- kako dalje ...

Procjena resursa

- **Resursi** – identificirani naponi usmjereni na dobrobit djece i mladih koji pokrivaju procijenjene potrebe i ciljaju na prioritete osnovane na procjenama potreba
- Za zajednicu **važno** - imati **informacije o dostupnim resursima** za prevenciju odnosno za zadovoljavanje identificiranih potreba
- **Potrebno** - **mapirati postojeće resurse** (institucije, servise, agencije, udruge, ... ljudski kapital ...) - **u odnosu na procijenjene potrebe**
- **Nužno kako bi se povećalo učinkovitost resursa** kroz njihovu alokaciju i/ili njihovo bolje korištenje
- Ako su identificirani **resursi slabi** – ljudski kapital, programi, njihova učinkovitost i slično – **slabiji očekivani rezultati – učinkovita prevencija?**

Procjena resursa u projektu ZKB

- **Slika resursa po svim lokalnim zajednicama** (uprava i samouprava, socijalna skrb, zdravstvo, odgoj i obrazovanje, kultura, sport i rekreacija, pravosuđe i policija, mediji, ostalo)
- **Popisi preventivnih programa po lokalitetima** (popisi programa po postojećim ustanovama/udrugama)
- **Opisi i procjene preventivnih programa (39 programa:**
programi pozitivnog razvoja – **14**, preventivni programi – **15**, savjetovališta – **4**; sveobuhvatna intervencija u zajednici – **1**; ostali programi – **5**)

Procjene resursa – znanje o resursima važno iz iskustva rada u ZKB

- **Povezati resore i koordinirati njihov rad**
- Omogućiti **dodatne sustave podrške** u odnosu na procijenjene potrebe
- Programe je potrebno **utemeljiti na dokazima učinkovitosti**
- Jačati i razvijati programe koji ciljaju **na prioritetna područja**
- **Javnost će podržati promjene ukoliko se dovoljno dobro elaborira što daje rezultate i što tome doprinosi**

Važno za procjene resursa

- smanjuje se **fragmentiranost službi/ programa u zajednici**
- gradi se **sveobuhvatne sustave podrške** za svu djecu, mlade i obitelji, posebno one u riziku
- **podiže se razina znanja stručnjaka iz službi vezanih za potrebe djece, mladih i njihovih obitelji**

PITANJA I DISKUSIJA

Osvrnuti se na ...

- "pravo" iskustvo iz kojega se vidi (ili ne vidi) dobrobit povezanosti znanosti i prakse, županije i gradova - općina,
- koliko nam je sve to skupa bilo jednostavno ili komplicirano, što su bile prednosti a što nedostaci,
- s kojim smo se izazovima susreli, što smo naučili, što možemo primijeniti i koristiti dalje (iskustvo, znanja, metode, instrumente, alate, ..., sustav)
- rekapitulaciju ključnih elemenata procesa uz procjenu što i kako možemo dalje koristiti ili unaprijediti naše iskustvo u prevenciji rizičnih ponašanja djece i mladih
- ono što možemo prikazati da smo učinili na "svom terenu"